

Na osnovu člana IV. 4. a)Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 27. jula 2004. godine, i na 28.sjednici Doma naroda, održanoj 9. septembra 2004. godine, usvojila je

ZAKON

O FITOFARMACEUTSKIM SREDSTVIMA BOSNE I HERCEGOVINE

I - OPĆE ODREDBE

Član 1. **Predmet**

1. Ovim zakonom uređuje se promet i nadzor aktivnih materija koje su fitofarmaceutska sredstva (u daljem tekstu: FFS), registracija FFS, izdavanje dozvola na osnovu ovog zakona, promet, upotrebu i nadzor FFS, ostaci FFS, vođenje registra FFS i registra pravnih i fizičkih osoba koje se bave prometom FFS, saopćavanje podataka i vođenje evidencija u vezi sa FFS, tehnički zahtjevi za uređaje za aplikaciju FFS (u daljem tekstu: uređaji) i njihovi sastavni dijelovi, ovlaštenja organa koji su odgovorni za izvršavanje ovog zakona i nadzor nad njegovim provođenjem, te propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
2. Proizvodnja FFS, promet za potrebe proizvodnje FFS, dobra laboratorijska praksa, postupak saglasnosti po prethodnom obavljanju (PIC), njihov nadzor, te razvrstavanje, pakovanje i obilježavanje FFS uredit će se propisima o hemikalijama.
3. Otpaci FFS i njihova otpadna ambalaža, te stanje imisija FFS u okoliš uredit će se propisima o zaštiti okoliša.

Član 2. **Značenje pojedinih izraza**

1. Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:
 - a) **Fitofarmaceutska sredstva** su u konačnom obliku aktivne materije i preparati, namijenjeni za:
 - 1) zaštitu biljaka, odnosno biljnih proizvoda od štetnih organizama, odnosno za sprečavanje djelovanja štetnih organizama;
 - 2) uticaj na životne procese biljaka, drukčije nego s hrаниvima;
 - 3) održavanje biljnih proizvoda, ako nisu predmet drugih propisa;
 - 4) suzbijanje neželjenih biljaka, dijelova biljaka, zadržavanje ili sprečavanje nepoželjnog rasta biljaka.
 - b) **Ostaci FFS** su jedna ili više materija koje su prisutne u, odnosno na biljkama, odnosno na proizvodima biljnog porijekla; u zemlji ili drugdje u okolišu i posljedica su upotrebe FFS, uključujući njihove metabolite ili proizvode, koji su posljedica njihovog razgrađivanja ili reakcije.
 - c) **Preparati** su mješavine ili rastvori dvije ili više materija od kojih je najmanje jedna aktivna materija.
 - d) **Materije** su hemijski elementi i njihova jedinjenja, koja se javljaju u prirodi ili su dobivena u proizvodnom procesu uključujući svaku nečistoću koja je neizbjegljiva posljedica proizvodnog procesa.
 - e) **Aktivne materije** su materije ili mikroorganizmi, uključujući virus, koji imaju opći ili poseban efekat na štetne organizme ili na biljke, dijelove biljaka ili biljne proizvode.
 - f) **Spisak aktivnih materija** sačinjavaju aktivne materije koje imaju dozvolu za upotrebu u FFS u državama članicama Evropske unije (u daljem tekstu: EU) i uslovi pod kojima se te materije mogu upotrebljavati (u daljem tekstu: spisak).

- g) **Stare aktivne materije** su aktivne materije koje nisu na spisku, a bile su registrirane i date u promet prije 31.12.1991. u bilo kojoj državi članici EU.
- h) **Nove aktivne materije** su aktivne materije koje nisu na spisku, a bile su registrirane i date u promet nakon 31.12.1991. u bilo kojoj državi članici EU.
- i) **FFS su identična**, ako je sadržaj aktivne materije jednak u okviru međunarodno propisanih odstupanja, uključujući nečistoće i druge sastojke u aktivnoj materiji i ako se podudaraju fizičko - hemijske osobine preparata, oznake, pakovanja i ambalaža, osim trgovackog imena preparata.
- j) **Biljke** su žive biljke i živi dijelovi biljaka, uključujući svježe voće i sjeme.
- k) **Biljni proizvodi** su proizvodi od biljaka u neprerađenom stanju ili nakon jednostavne obrade, kao što je mljevenje, sušenje ili cijepenje.
- l) **Štetni organizmi biljaka ili biljnih proizvoda** su organizmi životinjskog ili biljnog svijeta, kao i virusi, bakterije, mikoplazme, te ostali patogeni organizmi.
- m) **Životinje** su životinje iz svih vrsta koje obično hrani, odnosno gaji čovjek.
- n) **Okoliš** je voda, zrak, zemlja, divlje vrste faune i flore i svi odnosi među njima.
- o) **Promet** je uvoz, izvoz, prodaja, odnosno davanje trećim osobama. Pri tome je uvoz svako unošenje FFS na carinsko područje Bosne i Hercegovine, bez obzira na to kakva je upotreba ili primjena bila dozvoljena u skladu s carinskim propisima za ta FFS. Izvoz je svako iznošenje FFS iz carinskog područja Bosne i Hercegovine i također obuhvata ponovni izvoz, te privremeni izvoz FFS.
- p) **Dobra poljoprivredna praksa** je obavljanje poljoprivredne djelatnosti na način koji omogućava dobro upravljanje/gazdovanje poljoprivrednim zemljištem i reprodupcionim materijalom, uz uvažavanje prirodnih osobenosti poljoprivrednog prostora. Dobra poljoprivredna praksa obuhvata optimalnu kombinaciju agrotehničkih mjera, očuvanje prirodne plodnosti poljoprivrednog zemljišta i sprečavanje zagađenja okoliša, pretjeranu upotrebu mineralnih i organskih đubriva i FFS, te proizvodnju biljaka ili biljnih proizvoda namijenjenih za živežne namirnice koji sadrže najnižu moguću količinu ostataka FFS.
- r) **Integralna zaštita biljaka** je optimalna kombinacija bioloških, biotehnoloških, hemijskih, agrotehničkih mjera ili mjera uzgoja biljaka, pri čemu se upotreba hemijskih sredstava za zaštitu biljaka ograničava na najnužniju količinu dozvoljenih FFS, koja su potrebna za zadržavanje populacije štetnih organizama ispod granice koja prouzrokuje privredno neprihvatljivu štetu ili gubitak (prag štetnosti).
- s) **Uređaji za aplikaciju FFS** su mašine i aparati za nanošenje FFS, uključujući njihove sastavne dijelove, koji utiču na preciznost nanošenja.
- t) **Nadležni organi** za registraciju, izvršavanje upravnih zadataka u oblasti prometa FFS i uređaja za aplikaciju FFS, nadzor nad provođenjem ovog zakona, te izvještavanje Evropskoj komisiji su: Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja biljaka (u daljem tekstu:Uprava) i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.

II - PROMET I UPOTREBA FFS

Član 3. Opće odredbe

1. FFS se ne smiju staviti u promet ni upotrebljavati na teritoriji Bosne i Hercegovine, ako nisu registrirana, odnosno ako za FFS nije izdata dozvola u skladu s ovim zakonom.
2. Izuzetno od stava 1., Uprava može dozvoliti promet ako su FFS namijenjena za promet, odnosno upotrebu u drugoj državi, pod uslovom da FFS ne idu u promet, odnosno upotrebu na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ako se radi o FFS koja su namijenjena upotrebi u državi članici EU, promet i skladištenje su dozvoljeni samo pod uslovom da su FFS registrirana u toj državi članici, te da ne idu u promet, odnosno u upotrebu na teritoriji Bosne i Hercegovine.

3. Za ispitivanje u istraživačke i razvojne svrhe, koje ne uključuje puštanje neregistriranih FFS u okoliš, nije potrebno dobiti dozvolu nadležnog organa.
4. Izuzetno od odredbi iz stava 3., uvoz ili izvoz FFS za ispitivanja u istraživačke i razvojne svrhe može obaviti pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje takve djelatnosti i o tome obavještava Upravu i nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta na čijem administrativnom području ta osoba ima sjedište.

**Član 4.
Promet FFS**

1. FFS se mogu kao preparat staviti u promet, ako su registrirana kod nadležnih organa i svrstana, pakovana, označena i opremljena uputstvom za upotrebu u skladu s propisima o opasnim materijama i preparatima, te u skladu s propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
2. FFS se kao aktivna materija mogu staviti u promet, ako su registrirana kod nadležnog organa i razvrstana, pakovana i označena u skladu s propisima o opasnim materijama i u skladu s propisom izdatim na osnovu ovog zakona.
3. Propis o razvrstavanju, pakovanju, obilježavanju i opremanju FFS, uputstvom za upotrebu, na osnovu ovog zakona, donosi Vijeće ministara na prijedlog Uprave, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta.

**Član 5.
Uslovi za obavljanje prometa FFS i registar za promet**

1. Prometom FFS mogu se baviti pravne i fizičke osobe sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje, pored drugih propisanih uslova, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu prostora, opreme i kadrova, što utvrđuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta rješenjem u upravnom postupku, svako unutar svog administrativnog područja nadležnosti. Rješenjem se određuje i registarski broj za upis u registar pravnih i fizičkih osoba za promet FFS (u daljem tekstu: registar za promet).
2. Pravne i fizičke osobe iz stava 1. ovog člana moraju imati odgovornu osobu za promet sa FFS, koja brine o izdavanju FFS, saopćavanju i vođenju evidencija.
3. Uslove koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe u pogledu prostora i opreme za promet FFS, te uslove u pogledu kadrova i stručnog usavršavanja, propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
4. Registar iz stava 1. ovog člana uspostavljaju i vode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta i on mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: naziv firme, odnosno ime i prezime osobe koja se bavi prometom FFS, adresu, odnosno sjedište firme/osobe, odnosno adresu i sjedište filijale, ime i prezime odgovorne osobe, te naziv i sjedište stranog proizvođača kojeg osoba zastupa u Bosni i Hercegovini.
5. Uprava vodi Jedinstveni registar za Bosnu i Hercegovinu. Organi entiteta i Brčko Distrikta dužni su dostaviti Upravi podatke iz registra iz stava 4. ovog člana u roku od 15 dana od dana upisa u registar koji vode.

**Član 6.
Evidencije i dostavljanje podataka**

1. Pravne i fizičke osobe, koje se bave prometom FFS, moraju voditi evidenciju o količini nabavljenih FFS, količini FFS u prometu, količini uskladištenih FFS, količini FFS koja su bila uzeta iz prometa i o tome najkasnije do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu obavijestiti nadležne organe entiteta i Brčko Distrikta, koji obavještavaju Upravu.
2. Pravne i fizičke osobe iz člana 11. stav 2. ovog zakona moraju, pored evidencije iz stava 1. ovog člana, voditi također i evidenciju o upotrebi tih FFS i dostaviti podatke o njihovoj upotrebi najkasnije do 31. marta tekuće godine za proteklu godinu.

3. Pravne i fizičke osobe koje se bave prometom registriranih FFS, koja su s obzirom na opasnost razvrstana među FFS s oznakom T, moraju pored evidencije iz stava 1. ovog člana voditi također i evidenciju koja sadrži sljedeće podatke:

- a) podatke o FFS (trgovački naziv, namjena upotrebe, rok trajanja),
- b) datum prodaje, odnosno izdavanja FFS,
- c) količinu prodatih, odnosno izdatih FFS,
- d) za pravne osobe kojima su prodata, odnosno izdata FFS: naziv firme, sjedište i poreski broj, a za fizičke osobe: lične podatke (ime i prezime, adresa i JMBG),
- e) potpis izdavača FFS i primaoca FFS.

4. Podatke iz stava 3. ovog člana pravne i fizičke osobe koje se bave prometom FFS moraju čuvati najmanje pet godina i na zahtjev nadležnog organa dati na uvid.

5. Tačan sadržaj i način vođenja evidencija, te dostavljanja podataka propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 7.
Prodaja FFS**

1. FFS se mogu, s obzirom na razvrstanost u grupu opasnosti/otrovnosti, ambalažu i način upotrebe prodavati:

- a) samo u specijaliziranim prodavnicama FFS, ili
- b) u cvjećarama i prodavnicama neprehrambene robe, ili
- c) u posebnom dijelu prodavnica s mješovitom robom.

2. Mjesto prodaje FFS određuje Uprava u rješenju o registraciji, na prijedlog Komisije za FFS (u daljem tekstu: Komisija).

**Član 8.
Pravilna upotreba FFS**

1. FFS se moraju pravilno upotrebljavati.

2. Pravilna upotreba znači upotrebu FFS u skladu s uputstvom za upotrebu i s navodima na etiketi, uključujući pripremu propisane koncentracije FFS, poštivanje principa dobre poljoprivredne prakse, integralne zaštite bilja ako je moguće, te zaštitu okoliša i neciljanih organizama.

3. Nanošenje FFS iz zraka nije dozvoljeno.

4. Upotreba FFS na način koji bi prouzrokovao zagađenje stambenih, privrednih i sličnih objekata, gdje borave ljudi i životinje, te zagađenje susjednih zemljишta i voda nije dozvoljeno.

5. Savjetovati, reklamirati ili preporučivati smije se samo upotreba registriranih FFS za namjene određene rješenjem o registraciji i uputstvom za upotrebu, te u skladu s navodom na etiketi.

6. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, propisuje dužnosti korisnika u pogledu upotrebe FFS.

**Član 9.
Vršioci zaštite biljaka**

1. Pravne ili fizičke osobe, koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom i koje su tržišni proizvođači, mogu upotrebljavati FFS samo ako ispunjavaju propisane uslove u pogledu obrazovanja, odnosno stručne osposobljenosti i ako FFS nanose odgovarajućim uređajima za aplikaciju FFS.

2. Detaljne uslove u pogledu stručnog osposobljavanja, te sadržaja i načina obavljanja provjere znanja iz FFS propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 10.
Ostaci FFS**

1. Propisane granične vrijednosti ostataka FFS u, odnosno na biljkama i biljnim proizvodima, ne smiju biti prekoračene.
2. Ako se utvrdi da su propisane granične vrijednosti ostataka FFS u, odnosno na biljkama i biljnim proizvodima prekoračene, treba ih uništiti ili na drugi odgovarajući način sprječiti njihovu upotrebu za ishranu ljudi i životinja.
3. Granične vrijednosti ostataka FFS u, odnosno na biljkama i biljnim proizvodima, te mjere koje se provode u slučaju kada se laboratorijskim pretragama utvrde prekoračenja, propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 11.
FFS razvrstana kao T+**

1. Registrirana FFS koja su, s obzirom na otrovnost razvrstana kao T+, ne smiju biti stavljena u slobodan promet i opću upotrebu.
2. Promet i aplikacija FFS iz stava 1. dozvoljeni su samo pravnim i fizičkim osobama koje imaju stalno zaposleno osoblje stručno osposobljeno za rad s otrovima, ispunjavaju propisane uslove u pogledu prostorija i opreme i imaju dozvolu za obavljanje takve djelatnosti od organa entiteta i Brčko Distrikta nadležnog za zdravstvo.
3. Tačnije uslove u pogledu prostorija, opreme i osoblja propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 12.
Zabrana, ograničenje prometa i upotrebe**

1. Ako u pogledu tehničkih i naučnih saznanja postoji osnovana sumnja da registrirana FFS predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi, odnosno za okoliš, Vijeće ministara može, na prijedlog Uprave i uz saglasnost Komisije, ograničiti ili zabraniti promet, odnosno upotrebu FFS na teritoriji Bosne i Hercegovine ili na pojedinim područjima.
2. Ako FFS sadrži određene aktivne materije čiji je promet, odnosno upotreba u EU ograničena ili zabranjena, Vijeće ministara će, na prijedlog Uprave, zabraniti ili ograničiti promet, odnosno upotrebu takvih FFS na teritoriji Bosne i Hercegovine.

III - REGISTRACIJA FFS

POSTUPAK REGISTRACIJE

**Član 13.
Registracija**

1. Za registraciju FFS potrebno je Upravi podnijeti zahtjev i uz njega priložiti propisanu dokumentaciju za ocjenu aktivnih materija u FFS iz člana 15., osim u slučajevima iz člana 16. stav 3.ovog zakona; propisanu dokumentaciju za ocjenu FFS i ostale podatke, dokumente i uzorke koji su potrebni za utvrđivanje uslova za registraciju, ako tako zahtijeva nadležni organ.
2. Aktivne materije i FFS ocjenjuju osposobljeni stručnjaci ili pravne osobe koje za to ovlasti Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
3. Stručnjake, odnosno pravne osobe iz stava 2. ovog člana,s obzirom na područja rada, Upravi predlažu nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta i organi entiteta i Brčko Distrikta nadležni za zdravstvo kao i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta nadležni za okoliš.

4. Za izradu ocjene uticaja FFS na okoliš i zdravlje ljudi, te mišljenja o razvrstanju, pakovanju i označavanju opasnih materija i preparata, na osnovu toksikološke i ekotoksikološke dokumentacije iz čl. 15. i 16. ovog zakona, Vijeće ministara na prijedlog Uprave, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta za zdravstvo i za okoliš, ovlašćuje organ (instituciju ili pravnu osobu) koji ispunjava uslove u pogledu stručne sposobnosti kadrova.
5. Ako su FFS razvrstana kao opasna, sastavni dio mišljenja iz prethodnog stava ovog člana su i medicinske mjere u slučaju akutnih trovanja.
6. Detaljnije uslove u pogledu stručne sposobnosti kadrova koji izrađuju ocjene i mišljenja iz ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
7. Kod ocjenjivanja uslova za registraciju upotrebljavaju se jedinstveni principi za ocjenjivanje FFS koje propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 14.
Podnosioci zahtjeva**

1. Zahtjev za registraciju FFS može podnijeti:
 - a) domaći proizvođač;
 - b) pravna ili fizička osoba koja ima sjedište u Bosni i Hercegovini i nastupa u ime stranog proizvođača;
 - c) predstavništvo stranog proizvođača u Bosni i Hercegovini.
2. Smatra se da pravna ili fizička osoba nastupa u ime proizvođača ako ima s njim sklopljen ugovor o zastupanju kojim se određuje i osiguranje odštetne odgovornosti proizvođača za teritoriju Bosne i Hercegovine.

**Član 15.
Dokumentacija za ocjenu aktivnih materija**

1. Uz zahtjev za ocjenu aktivnih materija potrebno je priložiti sljedeću dokumentaciju:
 - a) identitet aktivne materije,
 - b) fizičko - hemijske osobine,
 - c) dodatne informacije o aktivnoj materiji (upotreba, način djelovanja, skladištenje, sigurnosne mjere i slično),
 - d) metode analize,
 - e) toksikološke i metaboličke studije,
 - f) podatke o ostacima aktivne materije u, odnosno na biljkama, odnosno biljnim proizvodima, živežnim namircicama i stočnoj hrani,
 - g) podatke o tome šta se dešava s aktivnom materijom nakon upotrebe u okolišu,
 - h) ekotoksikološke studije,
 - i) sažetak i ocjenu iz sedme i osme alineje ovog stava,
 - j) prijedlog i obrazloženje prijedloga razvrstanja i označavanja u skladu s propisima o razvrstanju, pakovanju i označavanju opasnih materija,

k) u slučaju aktivne materije na osnovu mikroorganizama ili virusa, podatke o mikroorganizmima ili virusima,

l) dokumentaciju za ocjenu preparata na osnovu te aktivne materije,

m) sigurnosni list, izrađen u skladu s propisima o hemikalijama,

n) ostale podatke, ako su potrebni.

3. Izuzetno od odredbi stava 1. ovog člana, u slučajevima kada nisu na raspolaganju svi zahtijevani podaci, podnositelj zahtjeva, umjesto nedostajućih podataka, uz zahtjev prilaže odgovarajuće obrazloženje. Uprava, na osnovu mišljenja ovlaštenih stručnjaka, odnosno pravnih osoba iz člana 13. stav 2. ovog zakona, ocjenjuje opravdanost zahtjeva.

4. Detaljniji sadržaj zahtijevane dokumentacije iz stava 1. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 16.
Dokumentacija za ocjenu FFS**

1. Uz zahtjev za ocjenu FFS, potrebno je priložiti sljedeću dokumentaciju:

- a) identitet preparata,
- b) fizičke, hemijske i tehničke osobine preparata,
- c) podatke o upotrebi preparata,
- d) dodatne informacije o preparatu,
- e) analitičke metode,
- f) podatke o efikasnosti,
- g) toksikološke studije,
- h) ostatke u, odnosno na biljkama, odnosno biljnim proizvodima, živežnim namirnicama i stočnoj hrani,
- i) podatke o tome šta se dešava sa FFS nakon upotrebe u okolišu,
- j) ekotoksikološke studije,
- k) sažetak i ocjenu devete i desete alineje ovog stava,
- l) prijedlog i obrazloženje prijedloga razvrstanja i označavanja u skladu s propisima o razvrstanju, pakovanju i označavanju opasnih materija i preparata,
- m) podatke o FFS na osnovu mikroorganizama i virusa,
- n) sigurnosni list, izrađen u skladu s propisima o hemikalijama,
- o) ostale podatke, ako su potrebni.

2. Ako FFS sadrži aktivnu materiju koja je već na spisku, aktivnu materiju nije potrebno ocjenjivati, a uz zahtjev za ocjenu FFS potrebno je, pored dokumentacije iz stava 1. ovog člana, priložiti još dokaz da je aktivna materija identična materiji sa spiska i sažetak ocjene aktivne materije.

3. Izuzetno od odredbi stava 2. ovog člana, u slučajevima kada nisu na raspolaganju svi zahtijevani podaci, podnositelj zahtjeva, umjesto nedostajućih podataka, uz zahtjev prilaže odgovarajuće obrazloženje. Uprava, na osnovu mišljenja ovlaštenih stručnjaka, odnosno pravnih osoba iz člana 13. stav 2. ovog zakona, ocjenjuje opravdanost zahtjeva.

4. Detaljniji sadržaj zahtijevane dokumentacije iz stava 1. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 17.
Sprečavanje udvostručavanja eksperimenata na kičmenjacima**

1. Pri izradi dokumentacije može se priznavati strana dokumentacija o eksperimentima na životinjama, ako su eksperimenti za FFS, koja su predmet registracije, bili izrađeni u skladu s načelima dobre laboratorijske prakse.

2. Radi sprečavanja udvostručavanja eksperimenata na kičmenjacima mora se podnositelj zahtjeva za registraciju prije početka izvođenja eksperimenata na kičmenjacima raspitati kod nadležnih organa da li su

već registrirana identična FFS, te ime, odnosno firmu i adresu, odnosno sjedište imaoca ili imalaca već registriranih FFS.

3. Uz raspitivanje podnositelj mora priložiti dokaze da domaći ili strani proizvođač namjerava registrirati FFS i da je na raspolaganju propisana dokumentacija.

4. Ako nadležni organ utvrdi da će podnositelj podnijeti zahtjev za registraciju FFS koja su identična već registriranim FFS drugog imaoca, dostaviti će mu podatke o imenu i prezimenu, te adresi, odnosno firmi i sjedištu imaoca ili imalaca već registriranih FFS, te o tome obavijestiti imaoce već registriranih FFS.

5. Podnositelj novog zahtjeva i imaoci već registriranih FFS učinit će sve da postignu sporazum o zajedničkoj upotrebi podataka tako da se spriječi udvostručavanje eksperimenata na kičmenjacima.

6. Za obavljanje eksperimenata na životinjama treba prethodno dobiti dozvolu Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

**Član 18.
Čuvanje podataka**

1. U postupku registracije FFS nadležni organi ne smiju u korist drugih podnositelja upotrebljavati:

- a) podatke iz dokumentacije o aktivnoj materiji priložene uz zahtjev za registraciju, odnosno izdavanje dozvole, osim ako:
- b) se za upotrebu takvih podataka drugi podnositelj sporazumije s prvim podnosiocem, odnosno imaocem registracije i to dokaže odgovarajućim dokumentom, ili
- c) je proteklo najmanje deset godina od prvog uvrštavanja aktivne materije na spisak, ili
- d) je proteklo najmanje deset godina od prve registracije aktivne materije u bilo kojoj državi članici EU, ili
- e) je proteklo pet godina od registracije na osnovu primljenih dodatnih
- f) podataka potrebnih za prvo uvrštavanje aktivne materije na spisak, osim
- g) ako taj petogodišnji period ističe prije isteka desetogodišnjeg perioda iz b) i c) ove tačke, što važi za izmjenu uslova za uvrštavanje aktivne materije, odnosno za produženje uvrštavanja aktivne materije na spisak.
- h) podatke iz dokumentacije o FFS, priložene uz zahtjev za registraciju, osim ako:
- i) se za upotrebu tih podataka drugi podnositelj sporazumije s prvim podnosiocem, odnosno imaocem registracije i to dokaže odgovarajućim dokumentom, ili
- j) je proteklo deset godina od prve registracije FFS koja sadrže nove ili stare aktivne materije, u bilo kojoj državi članici EU.

**Član 19.
Rješenje o registraciji**

1. Rješenje o registraciji FFS izdaje Uprava u upravnom postupku na osnovu pismenog prijedloga Komisije, najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje urednog zahtjeva. Uprava po jedan primjerak rješenja dostavlja i nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta.

2. Komisija je dužna, prilikom izrade prijedloga za registraciju FFS, uzeti u obzir ocjene ovlaštenih stručnjaka, odnosno pravnih osoba iz člana 13. stav 2. ovog zakona.

3. Registracija glasi na FFS i proizvođača, odnosno podnosioca zahtjeva, a pored toga, rješenje o registraciji mora naročito sadržavati: sastav FFS, upotreba i bitni elementi mišljenja organa iz člana 13. stav 4. ovog zakona.
4. Imač registracije odgovoran je za stavljanje FFS u promet.

**Član 20.
Komisija**

1. Komisiju čine stručnjaci koje imenuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
2. Članovi Komisije ne smiju biti, u smislu nespojivosti interesa, povezani s podnosiocima zahtjeva ili s pravnim ili fizičkim osobama koje proizvode FFS ili obavljaju promet FFS.
3. Detaljnije uslove u pogledu sastava i načina rada Komisije propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 21.
Tajnost podataka**

1. Uprava mora tretirati kao tajnu podatke podnosioca zahtjeva za registraciju FFS koji sadrže podatke o industrijskoj i komercijalnoj djelatnosti podnosioca, ako tako zahtjeva podnositelac zahtjeva.
2. Tajnost podataka ne odnosi se na:
 - a) imena i sadržaj svih aktivnih materija i naziv FFS;
 - b) imena ostalih materija, koje se razvrstavaju kao opasne u skladu s propisima o razvrstanju, označavanju i pakovanju opasnih materija,
 - c) fizičko - hemijske podatke o aktivnim materijama u FFS,
 - d) načine sprečavanja štetnih djelovanja aktivnih materija, odnosno FFS,
 - e) sažetak rezultata testova za utvrđivanje efikasnosti i neštetnosti materije ili FFS za ljudi, životinje i okoliš,
 - f) preporučene postupke i sigurnosne mjere za smanjenje rizika pri pretovaranju, skladištenju, prijevozu, požaru i kod ostalih opasnosti,
 - g) metode za određivanje sadržaja aktivnih materija, nečistoća i ostalih sastojaka u aktivnoj materiji i ostataka FFS,
 - h) načine stavljanja FFS u promet i njihovo pakovanje,
 - i) postupke za dekontaminaciju u slučaju izljevanja ili ispusta,
 - j) prvu pomoć i liječenje ljudi u slučaju ozljeda.
3. Ako podnositelac zahtjeva naknadno otkrije ranije tajne podatke, mora o tome obavijestiti Upravu.

**Član 22.
Obavještavanje o potencijalno štetnom uticaju FFS**

1. Imač registracije ili onaj kome je odobreno proširenje upotrebe registriranih FFS mora odmah obavijestiti Upravu o svim novim podacima o mogućem opasnom uticaju svakog FFS ili ostatka FFS na zdravlje ljudi, životinja, podzemne vode, odnosno na okoliš.

2. Dužnost iz stava 1. ovog člana važi također za i korisnike FFS koji primijete opasni uticaj FFS na zdravlje ljudi, životinja, podzemne vode, odnosno okoliš.

IV - VRSTE REGISTRACIJE

Član 23. Uslovi za registraciju

1. FFS se registriraju ako su u skladu s naučnim i tehničkim razvojem, te ako je iz ocjene FFS utvrđeno da kod pravilne upotrebe:

- a) djeluju efikasno;
- b) nemaju neprihvatljivog djelovanja na gajene biljke ili biljne proizvode;
- c) ne prouzrokuju nepotrebnu patnju kičmenjacima i drugim životinjama koje se istrebljuju;
- d) nemaju direktni ili indirektni štetni uticaj na zdravlje ljudi, odnosno životinja;
- e) nemaju prekomjeran uticaj na okoliš, naročito na zagađivanje voda, uključujući pitku vodu i podzemne vode i na neciljane organizme;
- f) da se metodama priznatim u EU ili odobrenim od Uprave može utvrditi sadržaj aktivnih materija, te toksikološki i ekotoksikološki značajnih nečistoća i sastojaka;
- g) da je moguće odgovarajućim analizama odrediti ostatke FFS koji su posljedica dozvoljenog načina upotrebe i koji su značajni za zdravlje ljudi, odnosno okoliš;
- h) da se fizičko-hemijske osobine sredstva smatraju prihvatljivim kod odgovarajuće upotrebe i skladištenja FFS.

2. Izuzetno od odredbi stava 1. ovog člana, Uprava može radi:

- a) neuporedivosti uslova poljoprivrede, zaštite biljaka, okoliša ili klimatskih uslova, ili
- b) posebne ekološke osjetljivosti na određenim područjima, ili
- c) drukčijih prehrambenih navika stanovništva,
- e) zahtijevati da se testovi i analize izvrše i u Bosni i Hercegovini i odrediti dodatne uslove u pogledu upotrebe FFS.

3. FFS namijenjena upotrebi u poljoprivredi mogu se, na osnovu zahtjeva podnosioca, registrirati i za upotrebu na nepoljoprivrednim površinama, ako ispunjavaju propisane uslove. Podnositelj mora dostaviti propisanu dokumentaciju iz čl. 15. i 16. ovog zakona.

Član 24. Važenje i produženje registracije

1. Uprava registrira FFS za period od najviše deset godina, u skladu s prijedlogom Komisije.

2. Registracija se može više puta produžiti, svaki put za period od najviše deset godina. Zahtjev za produženje registracije imalač registracije mora podnijeti Upravi najmanje šest mjeseci prije isteka registracije.

3. Ako postoji sumnja da su izmijenjeni uslovi na osnovu kojih su FFS bila registrirana, Uprava će zahtijevati ponovo cijekupnu dokumentaciju za ocjenu FFS, odnosno onaj dio dokumentacije koji mu je potreban za odlučivanje o produžavanju registracije i o produženju će odlučiti na prijedlog Komisije.

4. Uprava može izdati podnosiocu zahtjeva u upravnom postupku privremeno rješenje kojim mu produžava registraciju FFS, za onaj period koji je Upravi potreban za provjeravanje opravdanosti zahtjeva.

5. Registrirana FFS mogu se bilo kada ponovo ocijeniti, ako se posumnja da bilo koji uslov iz člana 23. stav 1. više nije ispunjen. U takvom slučaju mogu se zahtijevati od imaoča registracije ili pravne, odnosno fizičke osobe kojoj je bilo dozvoljeno proširenje upotrebe FFS iz člana 32. ovog zakona dodatni podaci i dokumentacija za ponovnu ocjenu FFS. Privremenim rješenjem dozvola se može produžiti za onaj period koji je potreban za dostavljanje svih dodatnih informacija i dokumentacije.

Član 25.

Privremena registracija

1. Ako FFS sadrži novu aktivnu materiju za koju je dokumentacija za vođenje postupka za uvrštavanje aktivne materije na spisak potpuna, Uprava može izdati rješenje o privremenoj registraciji najviše na tri godine od izdavanja zaključka o potpunosti dokumentacije Evropske komisije. Podnositelj zahtjeva mora dostaviti zaključak o potpunosti dokumentacije, dokaz o identičnosti aktivne materije i sažetak dokumentacije o aktivnoj materiji, te dokumentaciju iz člana 16. ovog zakona.
2. Ako se po isteku važenja rješenja o privremenoj registraciji aktivna materija ne uvrsti na spisak jer dokumentacija u tom vremenu nije bila ocijenjena, privremena registracija može se privremenim rješenjem u upravnom postupku produžiti za vrijeme koje je potrebno za potpun pregled dokumentacije, odnosno svih dodatnih podataka zahtijevanih za ocjenu uslova za uvrštavanje na spisak.

Član 26.

Izmjena rješenja o registraciji

1. Uprava može, na zahtjev imaoca registracije ili po službenoj dužnosti, izmijeniti rješenje o registraciji ako se izmijene okolnosti koje su bile osnova za izdavanje rješenja o registraciji.
2. Uprava može izmijeniti rješenje o registraciji FFS na zahtjev imaoca registracije i ako se radi o FFS istog proizvođača, registriranim u bilo kojoj državi članici EU pod drugim trgovackim imenom, te su identična sa FFS registriranim u Bosni i Hercegovini.
3. Uprava može zahtijevati dodatne podatke, dokumente i uzorke koji su joj potrebni za ocjenu opravdanosti izmjene rješenja o registraciji.

V - PRESTANAK REGISTRACIJE

Član 27.

Prestanak registracije

1. Registracija prestaje:
 - a) istekom perioda za koji je bilo izdato rješenje o registraciji, ako se registracija ne produži;
 - b) poništenjem rješenja o registraciji:
 - 1) na zahtjev imaoca registracije,
 - 2) ako se utvrdi da uvjeti za registraciju više nisu ispunjeni,
 - 3) u slučajevima iz člana 12. ovog zakona,
 - 4) ako se aktivna materija briše sa spiska;
 - c) poništavanjem rješenja o privremenoj registraciji,
 - d) ako se aktivna materija u slučajevima iz člana 25. ovog zakona ne uvrsti u spisak.
2. Ako se imalac registracije prije isteka njenog važenja odluči da određena FFS neće više stavljati u promet i upotrebu, mora najmanje šest mjeseci prije prestanka prometa ovim FFS o tome obavijestiti Upravu i priložiti obrazloženje.
3. Ako nadležni organ poništi rješenje o registraciji, može imaocu registracije odobriti određeni prijelazni period i odrediti uslove za uništenje, skladištenje, promet, odnosno upotrebu postojećih zaliha FFS u Bosni i Hercegovini.

VI - REGISTAR FFS

Član 28. **Registrar FFS**

1. Na osnovu izdatih rješenja o registraciji FFS, Uprava vodi Jedinstveni registar FFS za Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: Registrar FFS). Spisak registriranih FFS Uprava objavljuje jednom godišnje u "Službenom glasniku BiH", a izmjene bar dva puta godišnje. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta dužni su voditi evidenciju o registriranim FFS na osnovu rješenja koje im dostavi Uprava na osnovu člana 19. stav 1. ovog zakona.

2. Registrar FFS sadrži sljedeće podatke:

- a) carinsku oznaku,
- b) trgovačko ime FFS,
- c) naziv i sadržaj svih aktivnih materija u FFS,
- d) ime proizvođača, odnosno zastupnika u Bosni i Hercegovini,
- e) oznaku iz razvrstavanja u ili izvan grupe otrovnosti,
- f) puni naziv Uprave (nadležnog organa entiteta i Brčko Distrikta) koji je izdao rješenje o registraciji,
- j) broj i datum rješenja o registraciji,
- k) mjesto prodaje iz člana 7. ovog zakona.

VII - SPISAK AKTIVNIH MATERIJA

Član 29. **Spisak**

1. Spisak aktivnih materija objavljuje Uprava u "Službenom glasniku BiH", a izmjene u skladu sa izmjenama spiska u EU.

VIII - DOZVOLE

Član 30. **Dozvola za istraživanje, odnosno razvoj**

- 1. Svako ispitivanje u istraživačke, odnosno razvojne svrhe koje uključuje ispuštanje neregistriranih FFS u okoliš, može se vršiti samo na osnovu izdate dozvole za istraživanje, odnosno razvoj.
- 2. Dozvolu iz stava 1. izdaje Uprava u upravnom postupku. Za FFS koja mogu predstavljati opasnost za zdravlje ljudi i životinja ili neočekivan štetan uticaj na okoliš nadležni organ zahtijeva mišljenje Komisije.
- 3. Iz dozvole moraju biti vidljivi podaci o FFS, količini FFS, područje ispitivanja i uslovi upotrebe, te pravna ili fizička osoba koja će vršiti ispitivanje.
- 4. Dozvola se izdaje najviše za period od dvije godine. Dozvola se, na zahtjev imaoca, može produžiti ako imalac dozvole traži produženje najmanje četiri mjeseca prije isteka važenja dozvole i iskaže opravdane razloge za produženje. Dozvola se izdaje na osnovu mišljenja Komisije.
- 5. Ako Uprava ocijeni da bi predlagana ispitivanja za koja je podnijet zahtjev za izdavanje dozvole mogla imati štetan uticaj na zdravlje ljudi i životinja ili neočekivan štetni uticaj na okoliš, može ispitivanje, na prijedlog Komisije, zabraniti ili ga dozvoliti pod uslovima potrebnim za sprečavanje tih posljedica.
- 6. Detaljniji sadržaj zahtjeva i dozvole za istraživanje, odnosno razvoj propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

Član 31.
Izuzetna dozvola

1. Zbog nepredvidive opasnosti koju predstavlja štetni organizam koji nije moguće uništiti, odnosno odgovarajuće ograničiti s registriranim FFS ili drugim mjerama, Uprava može izdati izuzetu dozvolu za promet, odnosno upotrebu neregistriranih FFS. Postupak za izdavanje izuzetne dozvole može se pokrenuti po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke. U postupku izdavanja dozvole, Uprava zahtijeva mišljenje Komisije. Izuzetna dozvola izdaje se najviše na period od 120 dana za ograničenu i kontroliranu upotrebu koja ne predstavlja neprihvatljivu opasnost za zdravje ljudi i okoliša.
2. U dozvoli iz stava 1. moraju biti navedeni podaci o FFS, količini FFS, području i uslovima upotrebe, te korisnicima.
3. Uprava može izuzetu dozvolu izmijeniti ili poništiti ako FFS nisu postigla željene rezultate, ako FFS nisu više potrebna ili ako su štetne posljedice veće od štete koju prouzrokuju štetni organizmi iz stava 1. ovog člana.
4. Detaljniji sadržaj zahtjeva i izuzetne dozvole propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

Član 32.
Dozvola za proširenje upotrebe

1. U slučaju da imalac registracije nema interesa za izmjenu registracije, može bilo koja druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za promet podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole za proširenje upotrebe registriranih FFS za zaštitu drugih biljaka za koje FFS nisu registrirana.
2. Postupak za izdavanje dozvola za proširenje upotrebe registriranih FFS može se pokrenuti i po službenoj dužnosti.
3. Uprava izdaje dozvolu za proširenje upotrebe FFS na osnovu mišljenja Komisije.
4. Imalac registracije nije dužan navesti proširenje upotrebe iz stava 1. u uputstvu za upotrebu, odnosno na etiketi FFS. Proširenje upotrebe objavljuje se u posebnoj publikaciji, koja je na raspolaganju kod nadležnih organa.
5. Detaljniji sadržaj zahtjeva i dozvole za proširenje upotrebe registriranih FFS propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave i uz mišljenja Komisije.

IX - JAVNE SLUŽBE U OBLASTI FFS I UREĐAJA ZA APLIKACIJU FFS

Član 33.
Opredjeljenje

1. Javna služba u oblasti FFS i uređaja za aplikaciju FFS (u daljem tekstu: uređaji) je zakonom definirana djelatnost. Osobe koje pružaju te usluge imaju posebne obaveze koje su od javnog interesa (u daljem tekstu: obaveze javne službe).
2. Za javne službe u oblasti FFS i uređaja primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje povjeravanje javnih ovlaštenja, ako ovaj ili drugi poseban zakon ne propisuje drugačije.
3. Način vršenja pojedine javne službe po ovom zakonu propisuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim zakonom i zakonom koji uređuje povjeravanje javnih ovlaštenja.

Član 34.
Obaveze javne službe

1. Obaveze javne službe, odnosno ovlaštenih organizacija u oblasti FFS i uređaja su:
 - a) trajno i neprekidno obavljanje djelatnosti i izvršavanje poslova, odnosno u skladu sa zahtjevom Uprave;

b) obavljanje poslova po određenom programu;

c) obavljanje poslova po određenoj cijeni.

2. Obaveze pojedine javne službe mogu se detaljnije urediti propisom Vijeća ministara ili koncesijskim ugovorom.

3. Ako vršilac javne službe, odnosno ovlaštena organizacija ne osigura posao javne službe osobi kojoj je dužna osigurati, ili ne osigura posao po propisanoj cijeni i ostalim propisanim uslovima, korisnik usluge može od Uprave zahtijevati da odluči o pravu korisnika rješenjem u upravnom postupku i vršiocu javne službe, odnosno ovlaštenoj organizaciji naredi odgovarajuće postupanje.

Član 35.

Oblici vršenja javnih službi u oblasti FFS

1. Pored oblika određenih zakonom koji uređuje privredne javne službe, javne službe u oblasti FFS mogu obavljati također i ovlaštene pravne osobe javnog prava čiji je osnivač Bosna i Hercegovina i ovlašteni javni zavodi čiji je osnivač Bosna i Hercegovina, odnosno entiteti, Brčko Distrikt ili druga osoba javnog prava.

2. Vršioce javnih službi iz stava 1. ovlašćuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Uprave, odnosno vlada entiteta i vlade Brčko Distrikta. Detaljnije odnose s vršiocima javnih službi uređuje Uprava ugovorom.

Član 36.

Finansiranje javne službe

1. Javna služba u oblasti FFS i uređaja finansira se iz:

- a) djelimičnog ili cijekupnog plaćanja cijene za obavljeni posao,
- b) budžeta Bosne i Hercegovine,
- c) budžeta entiteta i Brčko Distrikta u jednakim dijelovima;
- d) drugih izvora.

2. Bosna i Hercegovina, entiteti i Brčko Distrikt finansiraju ili sufinansiraju pojedine poslove javne službe za FFS i uređaje u skladu s programom za pojedinu javnu službu koji donosi Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

3. Vršioci javnih službi moraju sredstva iz budžeta, navedenih u st. 1.b) i c) ovog člana, za finansiranje programa javnih službi namijeniti samo za izvršavanje te javne službe u skladu s programom.

Član 37.

Cijene poslova javne službe

1. Korisnici usluga javne službe u oblasti FFS i uređaja, djelomično ili u cjelini, plaćaju cijenu pojedine usluge, a pojedine usluge mogu za korisnike biti i besplatne, o čemu posebnim aktom odlučuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

2. Cijene poslova iz člana 43. stav 1.a) ovog zakona propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

3. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, propisuje cijene drugih poslova i zadataka javne službe po ovome zakonu, te određuje udio koji plaća korisnik.

Član 38.

Program javne službe

1. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, programom za pojedine javne službe određuje naročito:

- a) vrstu i obim poslova javne službe;
- b) način i dinamiku obavljanja poslova javne službe, u skladu s propisima ili koncesijskim ugovorima;
- c) obim i način finansiranja, odnosno sufinansiranja pojedinih poslova javne službe.

Član 39.
Nadzor nad obavljanjem javne službe

- 1. Stručni nadzor nad obavljanjem javne službe vrše nadležni organi, a zadatke stručnog nadzora mogu dodijeliti drugim pravnim ili fizičkim osobama kao javno ovlaštenje.
- 2. Stručni nadzor kao javno ovlaštenje mogu obavljati pravne i fizičke osobe koje su stručno osposobljene za nadzor na pojedinom području javnog posla.
- 3. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, određuje detaljnije uslove u pogledu stručne osposobljenosti iz stava 2. ovog člana.
- 4. Nakon obavljenog javnog konkursa/oglasa, nadležni organi donose rješenje o određivanju vršioca javnih ovlaštenja iz stava 2. ovog člana i s njima sklapaju ugovore kojima se reguliraju međusobni odnosi. Rješenje o određivanju vršioca javnih ovlaštenja iz stava 2. ovog člana objavljuje se u službenim glasilima Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od pravosnažnosti rješenja.
- 5. Inspeksijski nadzor nad obavljanjem javne službe vrše nadležne poljoprivredne inspekcije.

Član 40.
Uslovi za obavljanje javne službe

Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, propisuje za pojedini javni posao u oblasti FFS i uređaja uslove u pogledu prostorija, opremljenosti i kadrova koje mora ispunjavati vršilac tog javnog posla.

Član 41.
Osobe koje izvršavaju zadatke javne službe

- 1. Stručni rad pri obavljanju poslova javne službe u oblasti FFS i uređaja mogu obavljati samo osobe koje imaju odgovarajuće stručno obrazovanje, koje su stručno osposobljene za obavljanje posla na svom radnom mjestu i ispunjavaju ostale uslove određene propisima.
- 2. Uslove u pogledu stručnog obrazovanja i ostalih zahtjeva, koje mora ispunjavati osoba kako bi mogla obavljati stručni posao pri izvršavanju javne službe u oblasti FFS i uređaja, propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

Član 42.
Područja javnih službi

- 1. Javna služba, prema ovom zakonu, obuhvata:
 - a) stručne zadatke na području registracije, prometa i upotrebe FFS;
 - b) stručne zadatke na području uređaja.

Član 43.
Stručni zadaci na području registracije, prometa i upotrebe FFS

- 1. Stručni zadaci na području registracije, prometa i upotrebe FFS su naročito:
 - a) zadaci na području ispitivanja i ocjenjivanja FFS u postupku registracije,

- b) koordinacija rada i tehnička podrška nadležnom organu u postupku registracije FFS,
- c) laboratorijska ispitivanja FFS,
- d) praćenje ostataka FFS u, odnosno na biljkama, odnosno biljnim proizvodima u pogledu pravilne upotrebe FFS,
- e) izrada stručnih elaborata za podršku odlučivanju nadležnom organu,
- f) izvršavanje istraživačke i razvojne djelatnosti,
- g) razvijanje i uvođenje novih postupaka kod dobre prakse zaštite biljaka i dobre poljoprivredne prakse,
- h) uvođenje evropskih standarda na području bioloških testova efikasnosti FFS,
- i) zadaci na području evidencije prometa i upotrebe FFS,
- j) saradnja pri uvođenju, razvijanju i uspostavljanju informacijskog sistema,
- k) zadaci u vezi sa stručnim usavršavanjem odgovornih osoba za promet FFS i korisnika FFS,
- l) ostali zadaci na području FFS.

**Član 44.
Stručni zadaci na području uređaja**

1. Stručni zadaci na području uređaja su naročito:
 - a) izrada stručnih elaborata za podršku odlučivanju nadležnom organu na području uređaja,
 - b) zadaci u vezi sa stručnim usavršavanjem na području uređaja,
 - c) saradnja pri uvođenju, razvijanju i uspostavljanju informacijskog sistema na području uređaja,
 - d) izvođenje istraživačke i razvojne djelatnosti,
 - e) obavljanje drugih zadataka na području uređaja.

X - UREĐAJI

**Član 45.
Certifikat**

1. U promet se smiju staviti samo uređaji kojima je, uz propisanu upotrebu, osigurana za ljude i okoliš neškodljiva aplikacija FFS, koji imaju certifikat o usklađenosti (u daljem tekstu: certifikat) i ispunjavaju uslove iz certifikata.
2. Proizvođač, odnosno uvoznik mora prije stavljanja u promet na svoj zahtjev dobiti certifikat da uređaji ispunjavaju propisane uslove.
3. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, može propisati da za pojedine vrste uređaja certifikat nije obavezan.
4. Detaljnije uslove koje moraju ispunjavati uređaji propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 46.
Organ za certifikaciju**

1. Proizvođač, odnosno uvoznik podnosi zahtjev za izdavanje certifikata kod organa za certifikaciju.
2. Organ za certifikaciju je kompetentna pravna ili fizička osoba akreditirana ili od strane Uprave ovlaštena pravna ili fizička osoba, ako ispunjava propisane posebne uslove, kao i uslove u pogledu kadrova, prostorija i opreme.
3. Organ za certifikaciju mora voditi evidenciju o vrsti, tipu i godini proizvodnje uređaja za certifikaciju, datumu izdavanja certifikata i evidenciju o proizvođaču, odnosno uvozniču i čuvati je najmanje deset godina od izdavanja certifikata i, na zahtjev nadležnog organa, dostaviti je na uvid.
4. Uslove iz stava 2. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 47.
Redovni pregledi uređaja**

1. Vlasnici uređaja (u daljem tekstu: držaoci) mogu upotrebljavati samo uređaje koji su redovno pregledani i imaju znak o redovnom pregledu.
2. Držaoci moraju dobiti znak o redovnom pregledu uređaja svake dvije godine.
3. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, može propisati da za pojedine vrste uređaja pregled nije obavezan.

**Član 48.
Znak o redovnom pregledu i evidencija**

1. Znak o redovnom pregledu izdaje pravna ili fizička osoba koju rješenjem ovlaste nadležni organi, ako ispunjava uslove u pogledu prostorija, opreme i kadrova.
2. Pravne i fizičke osobe koje obavljaju preglede uređaja dužne su voditi evidenciju o rezultatima pregleda držaoca pregledanih uređaja (ime i prezime, firma, adresa, odnosno sjedište) izdatim znakovima o pregleđima. Evidenciju o rezultatima pregleda za pojedini uređaj potrebno je čuvati najmanje šest godina.
3. Detaljnije uslove iz stava 1., sadržaj redovnih pregleda, način vođenja evidencije uređaja, te oblik znaka o redovnom pregledu propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

XI - TROŠKOVI

**Član 49.
Troškovi**

1. Sve troškove u vezi s registracijom FFS i u vezi sa izdavanjem dozvola plaća podnositac zahtjeva, odnosno imalac registracije.
2. Troškove za izdavanje certifikata za uređaje plaća proizvođač, odnosno uvoznik.
3. Troškove u vezi s redovnim pregleđima uređaja plaćaju držaoci koji upotrebljavaju uređaje.
4. Troškove analiza biljaka, odnosno biljnih proizvoda na sadržaj ostataka FFS kod vršenja inspekcijskog nadzora plaća korisnik FFS, a ukoliko on nije poznat, držalač biljaka, odnosno biljnih proizvoda, ako ostaci FFS prelaze propisane granične vrijednosti ostataka FFS.
5. Troškove analiza tla i drugih predmeta kod vršenja inspekcijskog nadzora upotrebe FFS, odnosno aktivnih materija plaća držalač zemljišta, odnosno korisnik zemljišta, ako se utvrdi zabranjena, odnosno nepravilna upotreba FFS.
6. Troškove analiza biljaka i drugih predmeta kod vršenja inspekcijskog nadzora nepravilne upotrebe FFS na zahtjev stranke plaća korisnik FFS, ako ostaci FFS prelaze granične vrijednosti, odnosno kada se na

biljkama gdje se FFS ne upotrebljavaju utvrdi prisustvo ostataka FFS, a inače stranka koja je zahtijevala pregled.

7. Troškove pretraga FFS kod vršenja inspekcijskog nadzora plaća imalac registracije FFS, ako ta FFS nisu u skladu s rješenjem o registraciji.
8. Troškove testiranja uređaja kod vršenja inspekcijskog nadzora plaća proizvođač, odnosno uvoznik, ako uređaj ne ispunjava uslove iz certifikata.
9. Visinu troškova iz st. 1. i 2. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
10. Visinu troškova iz stava 3. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.
11. Drugi troškovi iz ovog člana su stvarni troškovi postupka.

XII - MEĐUNARODNI PROMET

**Član 50.
Uvoz FFS**

1. FFS smiju uvoziti samo pravne i fizičke osobe iz člana 5. ovog zakona.
2. Nadzor nad uvozom FFS vrši fitosanitarni inspektor.
3. Granične prijelaze za promet FFS preko državne granice određuje Vijeće ministara, na prijedlog Uprave.

**Član 51.
Uvoz uređaja za aplikaciju FFS**

1. Uvoziti se mogu uređaji koji imaju certifikat ili dozvolu Uprave. Ako nije međunarodnim ugovorom drukčije određeno, carinski organi ne smiju izdati carinsku dozvolu upotrebe, osim tranzita i carinskog skladištenja, ako uređaj nema propisanog certifikata, odnosno dozvole.
2. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, propisuje uslove za uvoz na osnovu dozvole.
3. Izuzetno od odredbi stava 1. ovog člana, Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, može propisati da za pojedine vrste uređaja ili uređaja određene namjene certifikat, odnosno dozvola nije potrebna.

XIII - UPRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA BILJAKA

**Član 52.
Ovlaštenja i zadaci Uprave**

1. Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja biljaka ima, prema ovom zakonu, sljedeće zadatke i ovlaštenja:
 - a) koordinacija rada između svih resornih organa entiteta i Brčko Distrikta,
 - b) vođenje postupaka registracije FFS i izdavanje dozvola,
 - c) vođenje jedinstvenih evidencija, registara i spiskova za Bosnu i Hercegovinu,
 - d) priprema propisa po ovome zakonu s područja rada i staranje o njihovom provođenju,
 - e) izdavanje rješenja o koncesijama, sklapanje koncesijskih ugovora, te drugih ugovora za izvršavanje javnih službi po ovom zakonu,

- f) praćenje stanja na području prometa, odnosno upotrebe FFS i sarađivanje pri pripremi mjera,
- g) usvajanje programa u vezi s mjerama za pravilnu upotrebu FFS, te briga o izvršavanju programa,
- h) uvođenje načela dobre poljoprivredne prakse i integrirane zaštite biljaka,
- i) koordinacija rada i briga o usklađivanju graničnih vrijednosti ostataka FFS u biljkama, odnosno biljnim proizvodima, te izvođenje monitoringa ostataka FFS u biljkama, odnosno biljnim proizvodima,
- j) priprema izvještaja, analiza, informacija i drugih materijala za organe i međunarodne organizacije kojima je Bosna i Hercegovina dužna dostavljati izvještaje u skladu s propisima i na osnovu međunarodnih ugovora,
- k) briga o obavještavanju javnosti i zainteresiranih o stvarima s područja rada,
- l) izdavanje publikacija s područja rada,
- m) briga o uspostavljanju informacijskog sistema s područja rada, prikupljanje, obrada, posredovanje i čuvanje podataka s područja rada i upravljanje informacijskim sistemom,
- n) briga o vršenju stručnog usavršavanja i osposobljavanja radnika s područja rada,
- o) saradnja s drugim organima u državi i inozemstvu na području rada,
- p) obavljanje drugih zadataka.

**Član 53.
Ovlaštenja i zadaci nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta**

1. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta imaju, prema ovom zakonu, sljedeće zadatke i ovlaštenja:
 - a) utvrđivanje ispunjavanja uslova i vođenje postupaka za upisivanje u registar iz člana 5. ovog zakona,
 - b) vođenje evidencija i registara, svako na svom administrativnom području,
 - c) saradnja s Upravom pri pripremi propisa i obavljanje drugih upravnih zadataka s područja rada i staranje o njihovom provođenju,
 - d) izvođenje javnih konkursa/oglasa po ovome zakonu, donošenje rješenja, vršenje stručnog nadzora nad obavljanjem javne službe, odnosno sklapanje ugovora za izvršavanje javnih ovlaštenja iz člana 39.stav 4. ovog zakona,
 - e) praćenje stanja na području prometa, odnosno upotrebe FFS i sarađivanje pri pripremi mjera,
 - f) izdavanje publikacija s područja rada,
 - g) briga o uspostavljanju informacijskog sistema s područja rada, prikupljanje, obrada, posredovanje i čuvanje podataka s područja rada i upravljanje informacijskim sistemom,
 - h) briga o vršenju stručnog usavršavanja i osposobljavanja radnika s područja rada,
 - i) saradnja s drugim organima u državi na području rada,
 - j) obavljanje drugih zadataka.

XIV - INSPEKCIJSKI NADZOR

**Član 54.
Inspektori**

1. Nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona obavljaju poljoprivredni, fitosanitarni i sanitarni inspektori, svaki u okviru svojih nadležnosti.
2. Žalba protiv rješenja inspektora iz stava 1. ovog člana ne zadržava njihovo izvršenje.

**Član 55.
Ovlaštenja poljoprivrednog inspektora**

1. Poljoprivredni inspektor, na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ima ovlaštenja da:
 - a) zabrani promet FFS, ako nisu propisno registrirana,
 - b) zabrani upotrebu FFS, ako za njih nije izdata propisana dozvola,
 - c) zabrani promet, odnosno upotrebu zabranjenih FFS,
 - d) zabrani promet ako je FFS istekao rok upotrebe,
 - e) provjerava ispunjavanje uslova u pogledu kadrova pravnih i fizičkih osoba iz člana 5. ovog zakona,
 - f) do otklanjanja nedostataka da zabrani obavljanje djelatnosti prometa sa FFS, ako pravna i fizička osoba ne ispunjava propisane uslove u pogledu kadrova, o čemu inspektor obaveštava nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta, o čemu oni izvještavaju Upravu,
 - g) zabrani promet FFS, ako FFS nisu u skladu s rješenjem o registraciji (ambalaža, etiketa, razvrstanost, oznake, upustva za upotrebu, fizičko-hemijski sastav i drugo),
 - h) zabrani upotrebu FFS, ako se FFS nepravilno upotrebljavaju,
 - i) utvrdi identitet prekršioca u slučaju sumnje kršenja odredbi ovog zakona, te takvo kršenje po potrebi također fotografira, odnosno snimi,
 - j) odredi odgovarajuće mjere, ako utvrdi prekoračenu propisanu graničnu vrijednost ostataka FFS u, odnosno na biljkama i biljnim proizvodima prije prometa,
 - k) uzima uzorce bilja, biljnih proizvoda, zemljišta, mješavine za prskanje, FFS i ostale potrebne uzorce,
 - l) uzme iz prometa uređaj za aplikaciju FFS i odredi provjeravanje usklađenosti sa certifikatom,
 - m) zabrani promet s uređajem za aplikaciju FFS, ako nema propisani certifikat,
 - n) zabrani promet s uređajem za aplikaciju FFS, ako uređaj nije u skladu s certifikatom,
 - o) zabrani upotrebu uređaja, ako nemaju znaka o redovnom pregledu, odnosno ako nije redovno pregledan,
 - p) provjerava da li vršioci javnih službi, prema ovom zakonu, ispunjavaju propisane uslove, odnosno da li postupaju u skladu s propisima, odnosno koncesijskim ugovorom, te odredi otklanjanje nepravilnosti,
 - r) vrši druge radnje i odredi druge mjere, potrebne za provođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

**Član 56.
Ovlaštenja fitosanitarnog inspektora**

1. Fitosanitarni inspektor, na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ima ovlaštenja da:

- a) vrši nadzor iz člana 50. stav 2. ovog zakona,
- b) pri uvozu FFS koja su razvrstana kao opasna, provjerava usklađenost sigurnosnog lista s propisima o hemikalijama,
- c) zabranjuje uvoz FFS ako FFS nisu odgovarajuće registrirana, razvrstana, pakovana i označena, te snabdjevena uputstvom za upotrebu, ako nemaju odgovarajuću dozvolu ili ako je promet tim FFS zabranjen, osim ako se radi o slučajevima iz člana 3. stav 2. ovog zakona,
- d) privremeno zabrani uvoz FFS ako je potrebno otkloniti nedostatke na pošiljci FFS ili na dokumentaciji koja je prati,
- e) obavlja druge radnje i određuje druge mjere u pogledu FFS i prometa FFS u skladu s ovim zakonom i s propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

**Član 57.
Ovlaštenja sanitarnog inspektora**

1. Sanitarni inspektor, na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ima ovlaštenja da:

- a) prije upisa u registar iz člana 5. stav 1. ovog zakona, utvrđuje ispunjavanje uslova u pogledu prostorija, odnosno opreme pravnih i fizičkih osoba, koje obavljaju promet sa FFS,
- b) provjerava ispunjavanje propisanih uslova u pogledu prostorija, odnosno opreme pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju promet sa FFS,
- c) do otklanjanja nedostataka, zabranjuje djelatnosti prometa sa FFS ako pravna ili fizička osoba ne ispunjava propisane uslove u pogledu prostorija i opreme, o čemu inspektor obavještava nadležne organe.

XV - PODACI

**Član 58.
Dobivanje i upotreba podataka**

1. Radi uređivanja prometa i nadzora nad prometom i upotrebom FFS, nadležni organi za vođenje i održavanje zbirki podataka mogu dobivati i upotrebljavati podatke, koje u okviru propisanih zbirki podataka vode državni organi, javni zavodi i agencije, koncesionari, te drugi ovlašteni organi, naročito iz:

- a) zbirki podataka s područja hemikalija,
- b) zbirki podataka o zagađenju zemljišta i voda,
- c) zbirki podataka o vodama i ekološki značajnim područjima,
- d) zemljišnog kataстра i zemljišne knjige (broj parcele, granica parcele, površina, vlasnik, korisnik), osnovnih podataka iz Centralnog registra stanovništva za vlasnika ili korisnika (JMBG, ime, prezime i adresa), potrebnih za održavanje svojih zbirki podataka i stanja iz Centralnog registra stanovništva. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta pri tome u skladu sa svojim funkcijama povezuju svoje zbirke podataka sa svim zbirkama podataka koje se vode u Upravi.

2. Uprava dostavlja podatke iz svojih registara i evidencija drugim državnim organima i organima lokalne zajednice, ako ih ovi trebaju za izvršavanje zakonski određenih zadataka, javnom zavodu koji je ovlašten za prikupljanje podataka o akutnim trovanjima i drugim efektima hemikalija, te drugim ovlaštenim organizacijama i vršiocima javnih službi, ako ih ovi trebaju za izvršavanje zadataka s područja rada nadležnog organa.

3. Podatke, za koje važi tajnost po ovome zakonu ili čija je upotreba ograničena još drugim zakonima (statistika, poreski broj), nije dozvoljeno prosljeđivati.
4. Podatke iz stava 1. ovog člana, koji imaju prirodu ličnih podataka, dostavljaju vlasnici zbirki podataka u skladu s propisima o zaštiti ličnih podataka.
5. Vlasnici zbirki podataka iz ovog člana dostavljaju podatke besplatno, a mogu zaračunavati neposredne materijalne troškove za potrebne dodatne primjerke, odnosno obrade.
6. Zbirke podataka, koje po ovome zakonu uspostavljaju i vode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, finansiraju se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta prema administrativnom području, a zbirke podataka koje vodi Uprava finansiraju se iz budžeta Bosne i Hercegovine.
7. Način povezivanja s drugim zbirkama podataka i način dobivanja podataka iz drugih zbirk podataka propisuje rukovodilac Uprave na prijedlog nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta i u saradnji s nadležnim organima za evidencije na tom području i u skladu s programom statističkih istraživanja.

**Član 59.
Međunarodna razmjena podataka**

1. Uprava razmjenjuje podatke na međunarodnom nivou o registriranim FFS, o zabranama, prestanku registracija ili ograničenjima upotrebe.
2. Informacija mora sadržavati najmanje:
 - a) ime proizvođača, odnosno imaočca registracije,
 - b) trgovački naziv FFS,
 - c) fizičko-hemijeske osobine FFS,
 - e) naziv i sadržaj svih aktivnih materija koje sredstvo sadži i svrhu upotrebe,
 - f) privremene granične vrijednosti ostataka FFS u biljkama, ako s propisima još nisu određene,
 - g) u slučaju prestanka dozvole, razloge za prestanak,
 - h) potrebne podatke za ocjenu privremenih graničnih vrijednosti ostataka FFS u biljkama.
 - i) na međunarodnom nivou, jednom godišnje razmjenjuje se također registar dozvoljenih FFS u Bosni i Hercegovini.

XVI - KAZNENE ODREDBE

**Član 60.
Prekršaji pravnih osoba i samostalnih poduzetnika pojedinaca**

1. Novčanom kaznom od 1.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:
 - a) ako na teritoriji Bosne i Hercegovine stavlja u promet i upotrebu FFS koja nisu registrirana, odnosno ako za njih nije izdata propisana dozvola (član 3. stav 1. ovog zakona);
 - b) ako ne čuva evidenciju u skladu s članom 6. stav 4. ovog zakona;
 - c) ako vrši aplikaciju FFS iz zraka (član 8. stav 3. ovog zakona);
 - d) ako upotrebljava FFS u suprotnosti s članom 8. stav 4. ovog zakona;

- e) ako savjetuje, reklamira ili preporučuje FFS u suprotnosti s odredbama člana 8. stav 5. ovog zakona;
- f) ako ne ispunjava propisane uslove u pogledu stručne sposobnosti ili uslova u vezi s uređajima (član 9. stav 1. ovog zakona);
- g) ako se kao podnositelj zahtjeva ne raspita kod nadležnog organa da li su već registrirana identična FFS (član 17. stav 2. ovog zakona);
- h) ako ne obavijesti nadležni organ o svim novim podacima o mogućem opasnom uticaju FFS ili njihovog ostatka (član 22. ovog zakona);
- i) ako kao imalac registracije ne vodi računa o roku i uslovima iz člana 27. stav 3. ovog zakona;
- j) ako vrši ispitivanje FFS u suprotnosti sa izdatom dozvolom za istraživanje, odnosno razvoj (član 30. ovog zakona);
- k) ako upotrebljava FFS u suprotnosti sa dozvolom za proširenje upotrebe (član 32 ovog zakona);
- l) ako javnu službu obavlja u suprotnosti s propisima ili koncesijskim ugovorom (član 34. i član 36. stav 3. ovog zakona);
- m) ako daje u promet uređaje, koji ne ispunjavaju uslove iz certifikata (član 45. stav 1. ovog zakona);
- n) ako inspektoru ne omogući neometano obavljanje inspekcijskog nadzora po ovome zakonu ili ga pri tome ometa, vrijeđa ili mu ne da tražene dokumente, podatke, objašnjenja ili potrebne predmete.

2. Novčanom kaznom od 250 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj pojedinac, ako izvrši radnju iz prethodnog stava u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.

3. Novčanom kaznom od 250 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava 1. ovog člana također i odgovorna osoba pravne osobe.

Član 61.

Mandatne kazne pravnih osoba i samostalnih poduzetnika pojedinaca

1. Mandatnom kaznom od 3.000 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mesta, kažnjava se za prekršaj pravna osoba:

- a) ako daje u promet FFS koja nisu razvrstana, pakovana i označena u skladu s propisima, uključujući i uputstvo za upotrebu (član 4. ovog zakona);
- b) ako ne ispunjava propisane uslove za obavljanje prometa sa FFS (član 5. stav 1. ovog zakona);
- c) ako nema odgovornu osobu za obavljanje prometa sa FFS (član 5. stav 2. ovog zakona);
- d) ako nadležnom organu ne dostavi podatke u propisanom roku (član 6. ovog zakona);
- e) ako ne vodi evidenciju na propisani način (član 6. ovog zakona);
- f) ako prodaje FFS na mjestu prodaje u suprotnosti s odredbom nadležnog organa (član 7. stav 1. ovog zakona);
- g) ako FFS ne upotrebljava na propisani način (član 8. stav 1. i 2. ovog zakona);
- h) ako stavlja u slobodan promet i opću upotrebu FFS koja su razvrstana kao T+ (član 11. stav 1. ovog zakona);

- i) ako nema dozvolu ili odgovarajuće osposobljene osobe za promet i upotrebu onih FFS koja su razvrstana kao T+ (član 11. stav 2. ovog zakona);
- j) ako stavlja u promet, odnosno upotrebljava FFS u suprotnosti sa zabranom, odnosno ograničenjem nadležnog organa (član 12. ovog zakona);
- k) ako daje u promet, odnosno upotrebljava neregistrirana FFS u suprotnosti sa izuzetnom dozvolom (član 31. stav 1. ovog zakona);
- l) ako stavlja u promet uređaje bez propisanog certifikata (član 45. stav 2. ovog zakona);
- m) ako upotrebljava uređaje koji nisu redovno pregledani (član 47. stav 1. ovog zakona);
- n) ako ne vodi i ne čuva evidenciju u skladu s čl. 46. i 48. ovog zakona;
- o) ako uvozi FFS, a za to nije registriran (član 50. ovog zakona).

2. Novčanom kaznom od 2.000 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mjesta, kažnjava se za prekršaj iz prethodnog stava pojedinac, koji učini radnju u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.

3. Novčanom kaznom od 1.000 KM, koja se naplaćuje na licu mjesta, kažnjava se za prekršaj iz stava 1. ovog člana također i odgovorna osoba pravne osobe.

**Član 62.
Prekršaji pojedinaca**

- 1. Novčanom kaznom od 1.000 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj pojedinac:
 - a) ako FFS ne upotrebljava na propisani način (član 8. st.1. i 2. ovog zakona);
 - b) ako aplicira FFS iz zraka (član 8. stav 3. ovog zakona);
 - c) ako upotrebljava FFS u suprotnosti s odredbama člana 8. stav 4. ovog zakona;
 - d) ako ne ispunjava propisane uslove u pogledu osposobljenosti ili uređaja za nanošenje FFS (član 9. stav 1. ovog zakona);
 - e) ako upotrebljava FFS u suprotnosti s ograničenjem ili zabranom nadležnog organa (član 12 ovog zakona);
 - f) ako ne obavijesti nadležni organ o opasnom uticaju FFS (član 22. ovog zakona);
 - g) ako upotrebljava neregistrirana FFS u suprotnosti sa izuzetnom dozvolom (član 31. stav 1. ovog zakona);
 - h) ako upotrebljava FFS u suprotnosti sa dozvolom za proširenje upotrebe (član 32. ovog zakona);
 - i) ako inspektoru ne omogući neometano obavljanje inspekcijskog nadzora po ovome zakonu ili ga pri tome ometa, vrijeđa ili mu ne da tražene dokumente, podatke, objašnjenja ili potrebne predmete.

**Član 63.
Mandatne kazne pojedinaca**

- 1. Mandatnom kaznom od 1.000 KM kaznit će se na licu mjesta za prekršaj pojedinac:
 - a) ako stavlja FFS u promet, a za to nije registriran (član 5. stav 1. ovog zakona);
 - b) ako sam aplicira FFS iz člana 11. stav 2. ovog zakona;

- c) ako upotrebljava uređaje koji nisu redovno pregledani (član 47. stav 1. ovog zakona);
- d) ako uvozi FFS, a za to nije registriran (član 50. ovog zakona).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 64. **Nezavršeni postupci za registraciju FFS**

Postupak za registraciju FFS, koji je bio uveden prije stupanja ovog zakona na snagu, nastavlja se po odredbama ovog zakona.

Član 65. **Propisi doneseni na osnovu ovog zakona i rok za njihovo donošenje**

1. Propisi na osnovu ovog zakona donijet će se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
2. Vijeće ministara, na prijedlog Uprave, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, može, pored propisa predviđenih u pojedinim članovima ovog zakona, donijeti također i druge propise potrebne za izvršavanje ovog zakona.

Član 66. **Propisi koji se primjenjuju do donošenja novih**

Do donošenja novih propisa na osnovu ovog zakona primjenjivat će se postojeći propisi u ovoj oblasti, ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona.

Član 67. **Stupanje zakona na snagu**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 97/04
9. septembra 2004. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Martin Raguž, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Goran Milojević, s. r.